

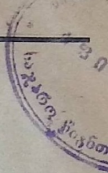
K 80.56
2

K 8:056
2

ფასი 5 კაპ.

შთიღებულ ებრაელთა მიწად-მომწყობი საკავშირო
საზოგადოება „მემეს-ი“.

რა არის „მემეს-ი“? („ოჯეტ“)

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

4552

8061

სკვგ-2000
შეერთებულია

სტამბა „ზარია ვოსტოკა“ სი, წულუკიძის ქუჩა, № 4.
შეკვ. № 1088. ტირაჟი 3000. მთავლ. № 665.

325.356(=924)/(44-4)

18.056
2

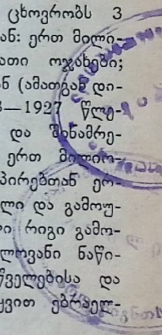
რა არის „გაგას“-ი?

(„ოჯახი“).

ებრაელებისათვის მიწადმოქმედება არასოდეს არ იყო უცხო.

ოქტომბრის რევოლიუციამ ბოლო მოუღო საუკუ-
კუნეებით ებრაელთა უფლების უქონლობას. ებრაელთა
მასებმა უფლება მიიღეს შრომაზე, მაგრამ მარტო ეს უფ-
ლება თავიდან არ აშორებს კიდევ იმ მძიმე მემკვიდრეო-
ბას, რომელიც ცარიზმმა დაუტოვა ებრაელთა მასებს.
მეფის რეჟიმის დროს ებრაელთა მოსახლეობას ახლოს არ
აკარებდენ მსხვილ წარმოებას. ებრაელთა მასები ხე-
ლოვნურად შერეკილი იყვნენ მეურნეობის სრულიად უსა-
ფუძვლო დარგებში.

საბჭოთა კავშირის საზღვრებში ცხოვრობს 3
მილიონამდე ებრაელთა მოსახლეობა. აქედან: ერთ მილი-
ონამდე არიან მუსა-მოსამსახურეები და მათი ოჯახები;
170 ათასზე მეტი მიწადმოქმედებას ეწევიან (ამათგან დი-
დი უმრავლესობა მიწაზე გადავიდნენ 1923—1927 წლე-
ბში); 850.000 სული შეადგენს ხელოსნებს და შინამრე-
წველებს თავიანთი ოჯახებით; დაბოლოს ერთ მილიონ-
ამდე მოვაჭრეები (მათ კმაყოფაზე მყოფ პირებთან ეო-
თად), რომელთა დიდი უმრავლესობა წვრილი და გამოუ-
რკვეველი პროფესიის პირები არიან. მთელი რიგი გამო-
კვლევებით დამტკიცებულია, რომ მნიშვნელოვანი ნაწი-
ლი ებრაელთა ხელოსნებისა და შინამრეწველებისა და
მოვაჭრეების უმრავლესობა (თუ არას ვიტყვით ებრაელ-

თა მოსახლეობის ყოველივე კლასს გარეშე მდგარ ნაწილზე), რომლებიც შეხიზნული არიან ყოფილ „ბინადრობის ზოლის“ (черта оседлости) დაბებში, ეწევიან მათხოვრულ, ხშირად არა ადამიანურ ცხოვრებას. ამ მასების მდგომარეობა რთულდება კიდევ მით, რომ ამ ჩამორჩენილ დაბებში არაა არავითარი იმედები საწარმოო შრომაზე გადასვლისა, როგორც თვითონ მათთვის, აგრეთვე მათი შვილებისათვისაც. ერთდროულად ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის ზრდასთან, კოოპერაციის და სახელმწიფო ვაჭრობის განვითარებასთან მათი საცხოვრებელი წყაროები განწირული არიან სრულ განადგურებამდე.

ებრაელთა მასების ლტოლვა საწარმოო შრომისაკენ.

ცარიზმის დრო ებრაელთა მასების ლტოლვა საწარმოო შრომისაკენ იმსხვრეოდა მათ საშინელ უფლების უქონლობაზე. მეფის მთავრობის მთელი პოლიტიკა მიმართული იყო ებრაელთა მოსახლეობის განადგურებასა და შევიწროებისაკენ. ამის შედეგი იყო ებრაელთა გრანდიოზული ემიგრაცია ოკეანეს იქით: 1880-დან 1915 წლამდე გადასახლდა ორ მილიონამდე ებრაელთა მოსახლეობა.

ებრაელთა მასების ცხოვრების გაჯანსაღების ფართო გზაზე გამოსვლა, გადასვლა საწარმოო შრომაზე მრეწველობაში და სასოფლო-მეურნეობაში შესაძლო შეიქნა მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს. მაგრამ გარდამეტებული მუშათა ძალის მთლიანად მოთავსების შეუძლებლობა მრეწველობაში და ის ფაქტი, რომ მთავარი მასები ებრაელთა დაბების მოსახლეობისა მოთავსებული არიან ისეთ რაიონებში, სადაც სასოფლო-მეურნეობა სქარბობს — უფრო მეტად იპყრობდა ღარიბ ებრაელთა ყურადღებას მიწაზე გადასვლისაკენ.

უკვე 1922 წლის შემოდგომიდან იწყება ებრაელების სტიქიური გადასვლა მიწადმოქმედებაზე. არამც თუ ძველი ებრაელთა კოლონისტები უბრუნდებიან სამოქა-

ლაქო ომის დროს განადგურებულ კოლონიებს, არამედ სხვა და სხვა ადგილებში ჩნდებიან ახლებიც. გარედან ყოველივე დახმარების გარეშე ყალიბდებიან ებრაელთა მიწადმოქმედების კოლექტივები, ჩნდებიან ბევრი ერთეული მიწადმოქმედებები, ბევრი ებრაელთა ღარიბები მიდიან სოფლებში ბოგანათ.

საბჭოთა მთავრობის დახმარება ებრაელთა მიწად-მოწყობას.

შეეგება რა ამ სტიქიურ ლტოლვას ებრაელთა ღარიბების საწარმოო მიწადმოქმედების შრომაზე გადასვლისაკენ, 1924 წლის 29 აგვისტოს ს.ს.რ.კ. ცაკის პრეზიდიუმმა დაადგინა შექმნას ს.ს.რ.კ. ცაკის ეროვნებათა საბჭოს პრეზიდიუმთან—მშრომელ ებრაელთა მიწადმოწყობის კომიტეტი (კომზეტი).

100.000 მშრომელ ებრაელთა ოჯახი უნდა გადავიდეს მიწაზე.

ამ მომენტიდან ებრაელთა მიწადმოწყობის საქმე ხდება სახელმწიფო საქმედ, რაც ერთბაშად გამოჩნდა მუშაობის გასაქანში. კომზეტის ერთი პირველ დადგენილებათაგანი გვაუწყებს: „კომზეტ“-ის მოქმედების ორიენტაცია უნდა იქნეს მშრომელ ებრაელთა 100.000 ოჯახის გადასახლებისაკენ“ ე. ი. კავშირის მთელი ებრაელთა მოსახლეობის 20 პროც-ისა უახლოესი ათი წლის განმავლობაში. კომზეტ-ის ორი წლის წარმატებით მუშაობის შემდეგ, ეს გეგმა სავსებით მოწონებული იყო ჩვენი კავშირის უმაღლესი ორგანოების მიერ.

1926 წლის 15 ივნისს კომზეტის მოხსენებაზე ს.ს.რ.კ. ცაკის პრეზიდიუმმა დაადგინა:

„კომზეტ“-ის გეგმა, რომელიც მდგომარეობს მასში, რომ მთელი რივი წლების განმავლობაში გადაიყვანოს სასოფლო-მეურნეობაზე 100.000 ოჯახი სრულიად ეგუება,

როგორც საერთო სახელმწიფოებრივ ინტერესებს აგრეთვე მშრომელ ებრაელთა მოსახლეობის საკიროებას.

ეს შეადგენს საბჭოთა სახელმწიფოს ინტერესებსაც.

ამა წლის 7 ივლისს ს.ს.რ.კ. სახ. საგეგმო კომისიის პრეზიდიუმმა, მშრომელ ებრაელთა მიწად მოწყობის საკითხის შესახებ დაადგინა: „ცნობილ იქნას კომპეტის მუშაობის დიდი მნიშვნელობა, როგორც ებრაელთა მშრომელ ფართო მასების საწარმოო შრომაში სასოფლო-მეურნეობის დარგში მიზიდვის საქმეში, რომლებიც ცარიზმის და კაპიტალიზმის დროს, მოკლებულ იყვნენ სასოფლო-სამეურნეო შრომის უფლებას, აგრეთვე იმ ადგილების ეკონომიურად და პოლიტიკურად გაჯანსაღებისათვის, რომელშიაც მშრომელი ებრაელები კომპაქტურ მასებათ ცხოვრობენ“. ამ უკანასკნელ სამი წლის განმავლობაში ებრაელთა მოსახლეობისათვის 1925 და 1927 წლებში ბელორუსიაში, უკრაინაში, ყირიმში და სხვა ადგილებში გამოყოფილია 300 ათასზე მეტი დესეტინა და სწარმოებს მომზადება-მნიშვნელოვანი მიწის ფონდების. ყირიმში და უკრაინაში გამოყოფილი მიწის ფონდები წარმოადგენენ მნიშვნელოვან ნაკვეთებს.

1925-26 წლების დასაწყისში ჩატარებულია ორი რეგისტრაცია ებრაელთა მოსახლეობის, რომელთაც მიწადმოქმედებაზე სურთ გადასვლა. რეგისტრაციაში გატარდენ 40 ათას ოჯახზე მეტი. აქედან უკვე გადასახლებული არიან: 1925 წელში 5226 ოჯახი, 1926 წელში 5508, 1927 წელში—5866 და ამგვარად სულ 16000 ოჯახი, დაახლოებით 83 ათასი სული.

პირველი ნაბიჯებიდანვე გამოიჩვენა, რომ იმ პირობის გადასახლება მიწაზე, რომლებიც უწინ მიწადმოქმედებას არ ეწეოდნენ, მოითხოვს დიდ ხარჯებს, რომელიც ეხლანდელი ეკონომიური მდგომარეობის გამო სახელმწიფოს არ შეუძლია მოგვცეს.

საზოგადოებრივი დახმარება ებრაელთა მიწით მოწყობას.

ამ საქმეს დასახმარებლად გამოენმაურა საბჭოთა საზოგადოებრიობა.

1925 წ. 17 იანვარს ქ. მოსკოვში, მთელი რიგი პარტიულ და უპარტიო საზოგადოებრივი მუშაკების ინიციატივით მოეწყო საკავშირო მშრომელ ებრაელთა მიწათმომწყობი საზოგადოება („მემსი“) *).

მემსი, როგორც საბჭოთა საზოგადოებრიობის ორგანიზაცია, მიზნათ ისახავს მობილიზაცია გაუკეთოს საზოგადოებრივ თვითსაქმიანობას, გააერთიანოს ღარიბ ებრაელთა მიწადმოწყობის ყველა აქტიური მეგობრები, ყველა ვინც მზად არის ასე თუ ისე დაეხმაროს საბჭოთა მთავრობის დიად დასაწყისის განხორციელებას ებრაელთა მასების გაჯანსაღებისათვის და საწარმოო მიწადმოქმედების შრომისაკენ მიზიდვისათვის.

ამჟამად მემსს აქვს 500 განყოფილებამდე 100.000 წევრით.

მშრომელ ებრაელთა მიწით მოწყობის დახმარების აღმოჩენაში მონაწილეობას იღებენ აგრეთვე საზღვარგარეთელი ებრაელთა ორგანიზაციები: საბჭოთა კავშირში ებრაელთა კოლონიზაციის დამხმარე სპეციალური მუშათა ორგანიზაციები „იქარ“ (ჩრდილო-ამერიკა), „პროკორ“ (სამხრეთ-ამერიკა), დანიის „იქარ“-ი, სამხრეთ აფრიკის დახმარების ფონდი, დახმარების საზოგადოებანი პარიზში, ლონდონში, რიგაში, პალესტინაში და სხვ. არა მუშათა ორგანიზაციებიდან—ამერიკული აგროჯოინტი, ეკო (პარიზი), საზღვარგარეთელი ორტ-ი (ბერლინი). სასოფლო-სამეურნეო მანქანებით, სააღმშენებლო და სხვა მოწყობილობებით ამარაგებს არა მარტო მემსის რაიონებში

*) სიტყვა „ოხეტი“ ნიშნავს ამ საზოგადოების რუსული სახელწოდების შემოკლებას.

გადასახლებულებს, არამედ იმ რაიონებსაც, რომლებთაც
ემსახურება აგროჯოინტი, ეკო და სხვა.

1925—1927 წ. გადასახლების მიზნებისათვის საერ-
თო თანხებიდან დახარჯულია დაახლოებით 13 მილ.
მანეთი, მემშის ც. გ. ამ მიზნებისათვის თავის სახსრებიდან
გაიღო 1.040.000 მანეთი. აღნიშნულ თანხებში შედის ის
კრედიტები, რომელიც მიიღო მემშმა მთელ რიგ ბანკე-
ბიდან.

ს.ს.რ.კ. სახკომსაბჭოს ნებადართვით 1927 წ. მემშმა
თავის სახსრების გაძლიერების მიზნით მოაწყო-სრულიად
საკავშირო ლატარეია 1 მილ. ბილეთით, თითოეული ლი-
რებული 50 კაპ. ლატარეიამ მიიზიდა დიდი ყურადღება
და სიმპატია, როგორც ებრაელთა, ისე დანარჩენ მოსა-
ხლეობისა.

ებრაელები შესანიშნავად უთვისდებიან ახალ შრომას.

ებრაელთა ღარიბები მიუხედავად მძიმე პირობებისა
და მატერიალურ საშუალებათა სიციფროვისა—ნამდვილ
რწინდობას იჩენენ მიწაზე თავის შრომის განხორციელებ-
ის საქმეში. სრულიად ახალ და უჩვეულო პირობებში,
უმცირეს საშუალებათა უქონლობის დროს, საშინელ სი-
თარბებში-ახალად ჩასახლებულნი ებრაელნი ხელუხლებელ,
მიგდებულ და ხშირად გამოუსადეგარ მიწებს ნოყიერ ყა-
ნებად აქცევენ.

ახალად ჩასახლებულნი ებრაელნი აკეთებენ მეტად
საყურადღებო საქმეს, რომლითაც დაინტერესებულია არა
მარტო ებრაელთა ღარიბობა, არამედ მთელი ს.ს.რ.კ.

ყველა უნდა დავეხმაროთ!

მთელი საბჭოთა საზოგადოებრიობა ვალდებულია
დაეხმაროს ებრაელთა მშრომელ მასების გადასვლას მი-
წის საწარმოო შრომაზე. ეს ყველა მოქალაქის ვალდებუ-
ლებაა—მიუხედავად მისი ეროვნებისა. ყოველი შეგნებული
მოქალაქე ვალდებულია გახდეს მემშ-ის წევრი და მი-
იღოს მონაწილეობა მის მუშაობაში შეძლებისდაგვარად,
ვინაიდან მემშ-ის მუშაობა დიდი და სასარგებლო საქმეა.

პარლამენტის აროვნული ბიბლიოთეკა

K 8.056/2